

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Lucie Růžičková
advokát
IČO 631 23 606
Jana Růžičky 1165/2a
148 00 Praha 4

Instituce

Nationale-Nederlanden Levensverzekering
Maatschappij N. V., se sídlem Weena 505,
Rotterdam, Nizozemské království, zapsané
v obchodním rejstříku Obchodní komory
v Rotterdamu, datum zápisu 17. ledna 1863,
číslo zápisu 24042211,
jednající prostřednictvím
NN Životní pojišťovna N.V.,
pobočka pro Českou republiku
IČO 407 63 587
Nádražní 344/25
150 00 Praha 5

Zástupce

Mgr. Eva Nováková
advokát
IČO 866 42 413
Ovocný trh 573/12
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 49

Praha 12. 4. 2019

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 19. 12. 2017 na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle zákona o finančním arbitrovi a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o námitkách Navrhovatele ze dne 14. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 48, proti usnesení finančního arbitra ze dne 2. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 47, takto:

Námítky navrhovatele ■, zastoupené na základě plné moci advokátem Mgr. Lucií Růžičkovou, IČO 631 23 606, se sídlem Jana Růžičky 1165/2a, 148 00 Praha 4, doručené finančnímu arbitrovi dne 14. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 48, se zamítají a usnesení finančního arbitra ze dne 2. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 47, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se v řízení před finančním arbitrem domáhá vydání bezdůvodného obohacení ve výši zaplaceného pojistného na pojistnou smlouvu investičního životního pojištění Strategie č. ■, kterou dne 23. 5. 2007 uzavřel s Institucí (dále jen „Pojistná smlouva“), a příslušenství ve výši zákonného úroku z prodlení, protože předmětem Pojistné smlouvy není pojištění, na straně pojistitele jednal subjekt bez způsobilosti k právním úkonům a v Pojistné smlouvě není sjednán rozsah pojistného plnění, a Pojistná smlouva je tak neplatná.

Protože Zástupce ani Navrhovatel nereagovali na výzvu finančního arbitra ze dne 7. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 46, aby finančnímu arbitrovi sdělili návrh možného termínu podání ústního vysvětlení (a to poté, co finanční arbitr dříve zrušil již 3 nařízená podání ústního vysvětlení ze dne 12. 12. 2018, 9. 1. 2019 a 7. 2. 2019), rozhodl finanční arbitr podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi a řízení usnesením zastavil, jelikož Navrhovatel a Zástupce neposkytli ani přes opakované výzvy finančního arbitra potřebnou součinnost.

3. Námítky Navrhovatele proti Usnesení

Navrhovatel namítá nečinnost finančního arbitra, který údajně shromáždil podklady pro vydání rozhodnutí již před 24. 8. 2018, a proto mu lhůta k vydání rozhodnutí uplynula nejpozději dne 22. 11. 2018.

Navrhovatel namítá, že nařízené ústní jednání nebylo důvodné a že ho finanční arbitr nařídil v rozporu se zákonem.

Navrhovatel tvrdí, že finanční arbitr nařídil podání ústního vysvětlení v době, kdy měl shromážděny veškeré podklady pro vydání rozhodnutí a témata ústního jednání jsou s ohledem na předmět sporu zcela irelevantní, neboť se jedná o systémové vady Pojistné smlouvy. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr disponuje veškerými důkazními prostředky a s odkazem na nálezy finančního arbitra tvrdí, že „*finanční arbitr účelově nastiňuje témata ústního jednání, o kterých dopředu ví, že odpovědi Navrhovatele nebude pro své rozhodnutí potřebovat*“.

Navrhovatel namítá, že přezkoumat podmínky řízení měl finanční arbitr bezprostředně po zahájení řízení před finančním arbitrem, jejich splnění vyplývá z Navrhovatelem předložené dokumentace a od podání návrhu se na straně Navrhovatele v tomto směru nic nezměnilo.

Navrhovatel tvrdí, že o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem byl Zástupcem dostatečně poučen, že se již vyjádřil i k možnosti smírného řešení sporu a bylo by vhodné, aby na ústní jednání byla přizvána rovněž Instituce.

Navrhovatel argumentuje, že důvody podání ústního vysvětlení jsou zástupné a „*účelově vykonstruované s cílem řešit nezákonný postup finančního arbitra a prodlužovat tak uměle lhůtu pro vydání rozhodnutí*“.

Navrhovatel tvrdí, že vady Pojistné smlouvy jsou systémové a totožné s vadami jiných pojistných smluv sjednávajících investiční životní pojištění ING SMART. Zástupce Navrhovatele, kterého si Navrhovatel zvolil, proto argumentuje v návrzích na zahájení řízení jednotlivých klientů totožně. Zástupce Navrhovatele argumentuje, že v případě absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy jsou individuální odlišnosti u jednotlivých navrhovatelů zcela irelevantní, a proto finanční arbitr nemůže pochybovat o skutkových okolnostech, které vyplývají přímo ze smluvní dokumentace.

Navrhovatel namítá, že finanční arbitr zjišťuje skutečnosti, které nejsou k rozhodnutí sporu nutné, když obdobné spory s Institucí rozhoduje s naprosto totožným zněním. Navrhovatel odkazuje na nálezy finančního arbitra č. j. FA/SR/ZP/576/2017 - 19, č. j. FA/SR/ZP/916/2017 - 21, č. j. FA/SR/ZP/607/2017 - 8 a č. j. FA/SR/ZP/577/2017 - 22, kterými finanční arbitr rozhodl ve skutkově stejných sporech s Institucí a ve kterých finanční arbitr opakovaně vyzýval navrhovatele k odpovědi na otázky, které položil i Navrhovateli. Navrhovatel argumentuje, že takto získané informace se nenacházejí ve shrnutí skutkového stavu, finanční arbitr se s nimi nijak nevypořádal a ani v jednom sporu neovlivnily právní závěry finančního arbitra, přestože byly mnohdy objektivně ve prospěch navrhovatelů.

Navrhovatel namítá, že v řízení před finančním arbitrem poskytl veškerou součinnost, když odpověděl na všechny dotazy finančního arbitra a předložil veškerou dokumentaci. Podle Navrhovatele má finanční arbitr veškeré podklady k rozhodnutí a návrh na zahájení řízení netrpí žádnou vadou podle § 10 zákona o finančním arbitrovi.

Navrhovatel namítá, že ho finanční arbitr předvolal v rozporu se zákonnými podmínkami správního řádu. Navrhovatel dovozuje, že nařízení ústního jednání nemělo zákonnou formu a nebylo nezbytné podle § 49 odst. 1 správního řádu a současně že ho finanční arbitr nařídil v rozporu se zásadou legality a písemnosti správního řízení stanovené v § 15 odst. 1 správního řádu.

Navrhovatel argumentuje, že žádný z uvedených důvodů přitom podle Navrhovatele nesplňuje podmínky pro nařízení ústního jednání, když finanční arbitr mohl všechny zamýšlené úkony provést písemně. Navrhovatel odmítá, že by návrh na zahájení řízení měl jakékoliv nedostatky, když z něj vyplývalo, čeho se Navrhovatel domáhá a současně obsahoval důvody neplatnosti Pojistné smlouvy.

Navrhovatel argumentuje, že postup finančního arbitra je v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu, protože nepřiměřeně zatěžuje Navrhovatele a Navrhovateli vznikají zbytečné náklady, když po něm finanční arbitr vyžaduje nepodstatné důkazy a účast při podání ústního vysvětlení. Navrhovatel cituje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. 5. 2013, o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnici 2009/22/ES, podle které by obě strany sporu „*také měly mít možnost předložit své informace a důkazy, aniž by musely být fyzicky přítomny*“. Navrhovatel dále s odvoláním na rozhovor s bývalým ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem namítá, že nařízení podání ústního vysvětlení bez účasti Instituce je v rozporu s právem na spravedlivý proces a transparentností řízení před finančním arbitrem.

Navrhovatel namítá, že bez ohledu na důvodnost a zákonnost nařízeného ústního jednání je Usnesení nezákonné a v rozporu se zásadou dobré správy. Navrhovatel argumentuje, že důvodem k zastavení řízení nemůže být jakákoliv forma nesoučinnosti, a odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 2 Azs 76/2015 - 24, podle kterého lze řízení zastavit jen pro vady, pro které nelze pokračovat v řízení, resp. které skutečně brání pokračování v řízení. Navrhovatel argumentuje, že zastavení řízení není trestem, nýbrž zákonným řešením pro případ, že v řízení nelze dále pokračovat. Finanční arbitr má podle Navrhovatele veškeré podklady pro posouzení neplatnosti Pojistné smlouvy, která vyplývá z jejího textu.

Navrhovatel s odvoláním na dizertační práci Mgr. Lukáše Vacka, zástupce finančního arbitra, na téma „*Finanční arbitr a řízení před ním*“ dovozuje, že finanční arbitr zastavil řízení v rozporu se zákonem a ustálenou judikaturou ze zástupných důvodů, které nejsou ve sporu Navrhovatele s Institucí relevantní.

Navrhovatel tvrdí, že „*finanční arbitr zastavil řízení Navrhovatele v rozporu se zákonem a ustálenou judikaturou ze zástupných důvodů, které nemají ve sporu o neplatnost Pojistné smlouvy relevanci*“.

Navrhovatel požaduje, aby finanční arbitr Usnesení zrušil a v zahájeném řízení dále pokračoval.

4. Rozhodnutí o námitkách

Podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi mohou účastníci řízení podat proti usnesení o zastavení řízení do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení usnesení odůvodněné námitky. Finanční arbitr podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi napadené usnesení rozhodnutím o námitkách potvrdí, změní nebo zruší.

Protože zákon o finančním arbitrovi neupravuje průběh řízení před finančním arbitrem po podání námitek některým z účastníků řízení proti usnesení o zastavení řízení, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. ustanovení § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Navrhovatel podal proti Usnesení v zákonem stanovené lhůtě odůvodněné námitky, které finanční arbitr vyhodnotil jako přípustné ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 až 83 správního řádu.

Podle § 89 odst. 2 správního řádu „[o]dvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, popřípadě na jeho správnost, se nepřihlíží; tímto ustanovením není dotčeno právo na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem“.

Podle § 141 odst. 9 správního řádu platí, že „[v]e sporném řízení odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání“, to však neznamená, že správní orgán nemůže i v tomto případě zkoumat soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, s právními předpisy (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2015, sp. zn. 9 As 100/2015).

Napadené Usnesení splňuje obsahové náležitosti ve smyslu § 68 správního řádu, tj. výrok, odůvodnění a poučení. Ve výrokové části Usnesení finanční arbitr řádně identifikoval účastníky řízení, předmět sporu a jeho řešení, resp. výsledek řízení (zastavení řízení), a to s odkazem na použitá zákonná ustanovení. Finanční arbitr zastavení řízení v Usnesení řádně odůvodnil s odkazem na průběh řízení, identifikaci a popis jednotlivých úkonů v řízení včetně chybějících náležitostí návrhu, a splnění zákonných předpokladů pro zastavení řízení. V závěru Usnesení finanční arbitr Navrhovatele řádně poučil o jeho dalších právech.

Navrhovatel věděl, že finanční arbitr potřebuje jeho další součinnost, termíny podání ústního vysvětlení mu byly finančním arbitrem v řízení včas oznámeny a tedy dobře známy, když finanční arbitr hned několikrát Navrhovatele poučil o tom, jaký následek bude jeho nesoučinnost mít. Usnesení tak nemohlo být v tomto ohledu pro Navrhovatele nijak překvapivé, když pominout nelze ani skutečnost, že vytýkané nedostatky návrhu se Navrhovatel nesnažil odstranit ani v reakci na napadené Usnesení.

4.1 Nečinnost finančního arbitra

Finanční arbitr je povinen rozhodnout bez zbytečného odkladu nálezem, nejdéle však do 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí; nelze-li ve zvlášť složitých případech, vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, lhůta se přiměřeně prodlouží, nejvýše o dalších 90 dnů. Vždy však záleží na složitosti projednávaného sporu a součinnosti stran sporu nebo třetích institucí nebo osob. Složitost případu je potřeba posuzovat podle předmětu sporu a shromážděných podkladů (zejména smluvní dokumentace) s přihlédnutím k tvrzením jednotlivých stran sporu, jejich průkaznosti a dalším okolnostem.

Jakmile finanční arbitr shledá shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci za dostačující a nebude již další součinnosti Navrhovatele nebo instituce třeba, písemně vyzve Navrhovatele i instituci, aby se se shromážděnými podklady před vydáním rozhodnutí seznámili, a současně jim umožní se k nim vyjádřit. Nevyplyne-li z provedených úkonů seznámení s podklady potřeba dalšího doplnění důkazů a jejich provádění, vydá finanční arbitr nejpozději do 90 dnů ode dne seznámení s podklady rozhodnutí.

Finanční arbitr Navrhovateli opakovaně sděluje, že ačkoli Navrhovatele dne 14. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 – 15, vyzval k seznámení s podklady pro vydání nálezu, s ohledem na potřebu dalšího dokazování a za účelem shromáždění dalších podkladů vyzval dne 17. 10. 2018 Instituci k podání ústního vysvětlení. O této skutečnosti Navrhovatele informoval dne 12. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 – 24. Podání ústního vysvětlení Instituce proběhlo v Kanceláři finančního arbitra dne 18. 10. 2018.

Finanční arbitr tak v řízení i nadále shromažďoval podklady potřebné pro rozhodnutí ve věci, když za tímto účelem následně vyzval opakovaně Navrhovatele k podání ústního vysvětlení, aby mohl strany sporu dovést k jeho smírnému řešení, popř. aby mohl ve věci co nejdříve rozhodnout.

S ohledem na shora uvedené finanční arbitr odmítá namítanou nečinnost a tvrzení Navrhovatele, že měl již dne 14. 8. 2018 shromážděny veškeré podklady pro rozhodnutí, když právě proto, že tomu tak nebylo, vedl další dokazování a vyzýval Instituci i Navrhovatele k poskytnutí další součinnosti.

V této souvislosti finanční arbitr považuje Navrhovatelovu argumentaci údajnou nečinností finančního arbitra za účelovou, když nejprve proti podání ústního vysvětlení nic nenamítal (naopak se Zástupce i jménem Navrhovatele z jednotlivých termínů podání ústního vysvětlení opakovaně omlouval, aniž by např. v termínu podání ústního vysvětlení dne 12. 12. 2018 samotného Navrhovatele o této skutečnosti informoval) a argumentuje tím až nyní, když odmítl finančnímu arbitrovi poskytnout řádnou součinnost a sám tak řízení zbytečně prodlužoval.

4.2 Vylíčení rozhodných skutečností jako nedostatek návrhu na zahájení řízení

Podle § 10 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi musí návrh na zahájení řízení obsahovat úplné a srozumitelné vylíčení rozhodných skutečností.

Navrhovatel v návrhu na zahájení řízení namítal neplatnost Pojistné smlouvy, protože předmětem Pojistné smlouvy není pojištění, na straně pojistitele jednal subjekt bez způsobilosti k právním úkonům a v Pojistné smlouvě není sjednán rozsah pojištění plnění.

Finanční arbitr opakovaně odkazuje Navrhovatele na judikaturu Nejvyššího soudu, ze které vyplývá, že nesprávné označení osoby nezpůsobuje neplatnost smlouvy, lze-li zjistit výkladem, popřípadě objasněním skutkových okolností uzavření smlouvy, kdo je jejím účastníkem.

Aby finanční arbitr mohl v řízení vyhovět Navrhovateli a prohlásit Pojistnou smlouvu za neplatnou, musel by nejdříve uzavřít, že tvrzený nedostatek Pojistné smlouvy (nesprávné označení pojistitele) nelze odstranit výkladem, popřípadě objasněním skutkových okolností, za nichž byl právní úkon učiněn (k tomu viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 32 Odo 119/2003, na které finanční arbitr odkázal již v Usnesení a ve kterém Nejvyšší soud vyložil, že „[z]ávěr o nezpůsobilosti určitého subjektu k právním úkonům a tím i o jeho absolutní nezpůsobilosti právně relevantním způsobem vystupovat v právních vztazích, lze učinit až po té, kdy tento nedostatek nelze odstranit ani jeho výkladem“).

Obdobně tomu je i u vzorových tvrzení Zástupce Navrhovatele, že pojistitel nepřebírá v pojistných smlouvách pojistné riziko, kdy Zástupce Navrhovatele dostatečně nevysvětluje, jaký produkt a s jakými vlastnostmi vůbec Navrhovatel poptával.

Finanční arbitr proto odmítá názor Navrhovatele, že jím namítané vady Pojistné smlouvy vyplývají z jejího textu, a proto není nutné zjišťovat další okolnosti jejího uzavření. Finanční arbitr rovněž odmítá, že by v případech absolutní neplatnosti pojistných smluv nebyly relevantní zvláštnosti uzavření pojistných smluv u jednotlivých navrhovatelů.

Navrhovatel v návrhu na zahájení řízení nevyličil okolnosti uzavření Pojistné smlouvy, současně neobsahoval Pojistnou smlouvu, písemná potvrzení o uzavření Pojistné smlouvy, pojistné podmínky, pravidelné výpisy o stavu pojištění, přehled poplatků, informace pro zájemce o pojištění osob, modelové příklady týkající se vývoje pojištění a výpočtu odkupného, záznam o požadavcích a potřebách klienta a veškerou komunikaci Navrhovatele s Institucí.

Finanční arbitr vyzval Navrhovatele písemnou výzvou ze dne 23. 1. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 1, a následně opakovanou výzvou ze dne 27. 2. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 2, k odstranění nedostatků návrhu. Sdělením ze dne 28. 2. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 3, Navrhovatel odpověděl na výzvu finančního arbitra s tím, že žádnou další dokumentaci k Pojistné smlouvě již nemá, aniž by vysvětlil, z jakého důvodu (obdobná vyjádření podává Zástupce Navrhovatele i v jiných řízeních před finančním arbitrem), z průběhu sjednávání Pojistné smlouvy uvedl některé okolnosti jejího uzavření, když současně zpochybnil opodstatněnost těchto požadavků (i tato vyjádření Zástupce Navrhovatele podává finančnímu arbitrovi pravidelně).

Protože Navrhovatel neposkytl finančnímu arbitrovi řádnou součinnost a finanční arbitr se rozhodl ověřit si ještě další skutečnosti, vyzval Navrhovatele písemnou výzvou ze dne 20. 3. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 4, k odstranění dosud neodstraněných nedostatků návrhu, konkrétně k vysvětlení dalších okolností uzavření pojistné smlouvy. Dne 5. 4. 2019 zaslal Navrhovatel finančnímu arbitrovi vyjádření, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 – 5, ve kterém zopakoval, že si na podrobný průběh předškolní fáze nevzpomíná.

Finanční arbitr již v Usnesení vysvětlil, že na základě vyjádření Zástupce Navrhovatele, která jsou prakticky shodná s vyjádřeními navrhovatelů v dalších řízeních, v daném případě pochybuje, zda se jedná o vylíčení rozhodných skutečností osobou, která byla uzavření Pojistné smlouvy skutečně přítomna, tedy Navrhovatelem. Zástupce Navrhovatele ostatně v námitkách proti Usnesení nerozporuje, že by finančnímu arbitrovi v případě Navrhovatele zaslal šablonovitý návrh na zahájení řízení, když jen odkazuje na povahu vad Pojistné smlouvy, které vyplývají ze smluvní dokumentace a u kterých není podle Zástupce Navrhovatele zapotřebí zjišťovat cokoli dalšího.

Finanční arbitr proto uzavírá, že Navrhovatel v řízení neodstranil nedostatky návrhu na zahájení řízení (a to jak v reakci na písemné výzvy, tak i na ústním vysvětlení, kterého se odmítl zúčastnit), které bránily projednání sporu finančním arbitrem.

Finanční arbitr rovněž zdůrazňuje, že je mimosoudním orgánem řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu, který byl zřízen na základě požadavků práva Evropské unie a jako takový, byť je do této soustavy legislativně zařazen, není správním orgánem v běžně pojímaném slova smyslu.

Základní zásadou řízení před finančním arbitrem je přivést strany sporu ke smíru tak, aby bylo naplněno poslání orgánu mimosoudního řešení sporů, tedy bezplatně co do nákladů na

zahájení řízení a bez nákladů na právní zastoupení a bez nákladů na soudní přezkum, dosáhnout vyřešení sporu slabší strany – spotřebitele.

Ačkoli tedy finanční arbitr nesdílí názor Navrhovatele, že by mohl spor řádně projednat i bez jeho další součinnosti, musí s ohledem na výše uvedené rovněž zdůraznit, že v řízení před finančním arbitrem nejde jen o „možnost spor projednat“ a poté rozhodnout, ale především o smírné řešení sporu, kdy finanční arbitr rovněž potřebuje znát bližší skutkové okolnosti toho kterého případu, aby se mohl pokusit o odpovídající smírné řešení sporu, a pochopitelně i základní součinnost jednotlivých spotřebitelů.

4.3 Podání ústního vysvětlení a jeho důvodnost

Protože Instituce při podání ústního vysvětlení dne 18. 10. 2018 i v následném vyjádření ze dne 13. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 35,36, sdělila finančnímu arbitrovi nové skutečnosti a předložila nové důkazy, vyzval finanční arbitr dne 23. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 - 37, Navrhovatele, aby „*podal ústní vysvětlení ve věci týkající se okolností uzavření smlouvy o investičním životním pojištění Strategie č. ■■*“ a specifikoval, že „*předmětem ústního vysvětlení bude kromě bližšího vyjasnění okolností uzavření Pojistné smlouvy (včetně odstranění nesrovnalostí v dosavadních vyjádřeních Navrhovatele a jeho Zástupce a řádného vysvětlení toho, proč nedisponuje smluvní dokumentací) i přezkoumání podmínek řízení, poučení Navrhovatele a jeho Zástupce o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem a projednání možnosti smírného řešení sporu*“.

K jednotlivým důvodům ústního vysvětlení finanční arbitr odkazuje na odůvodnění Usnesení, ve kterém vysvětlil, jaké úvahy ho vedly k provedení příslušných úkonů. Finanční arbitr přitom považuje za hospodárné, aby tyto úkony učinil při podání ústního vysvětlení, tedy v rámci jednoho kontaktu s Navrhovatelem.

Pokud jde o námitku Navrhovatele, že pochybnosti finančního arbitra o jeho příslušnosti k vedení řízení nevyplývají z daného sporu, finanční arbitr opakovaně odkazuje, že Zástupce Navrhovatele podal vzorový návrh na zahájení řízení, který ve stejné podobě podávají i jiní právní zástupci navrhovatelů (vzorové jsou ostatně i námitky Navrhovatele proti Usnesení). Zástupce Navrhovatele je tak zjevně v kontaktu s jinými právními zástupci, kteří obdobně podávají vzorová vyjádření a u kterých finanční arbitr již zjistil, že tak činí bez součinnosti s navrhovatelem. Z těchto důvodů proto i v případě Navrhovatele finanční arbitr důvodně pochybuje, zda má skutečně zájem na vedení řízení před finančním arbitrem, resp. zda mezi ním a Zástupcem Navrhovatele nedošlo k postoupení práv a povinností z Pojistné smlouvy, což by vylučovalo příslušnost finančního arbitra k rozhodování sporu.

Finanční arbitr tak odmítá námitky Navrhovatele o účelovém a zbytečném nařízení podání ústního vysvětlení, když finanční arbitr v řízení samozřejmě postupuje nejen tak, aby spolehlivě zjistil skutkové okolnosti uzavření Pojistné smlouvy a mohl spor mezi Navrhovatelem a Institucí spravedlivě rozhodnout, resp. dovést strany k jeho smírnému řešení, ale také aby řízení a jeho výsledek nezatížil ani jinými vadami (například nicotností). Rozporuje-li Zástupce Navrhovatele, resp. Navrhovatel, tyto základní skutečnosti, považuje finanční arbitr za účelný i další důvod nařízeného podání ústního vysvětlení, tj. ústní poučení Navrhovatele a jeho Zástupce o zásadách řízení před finančním arbitrem.

Pokud jde o námitku Navrhovatele, že předmětem ústního vysvětlení nemohlo být smírné řešení sporu, když k němu nebyla přizvána Instituce, finanční arbitr odkazuje, že smíru mezi stranami sporu dosahuje i sdělením dosavadních skutkových zjištění a jejich předběžným právním posouzením, podle kterého by finanční arbitr návrh navrhovatele na základě dosud shromážděných podkladů zamítnul nebo podle kterého by rozhodnutí nemuselo být ve prospěch navrhovatele (v daném případě zejména z důvodu námitky promlčení vznesené

Institucí, když finanční arbitr by v případě neplatnosti Pojistné smlouvy přiznal Navrhovateli výrazně nižší částku, než jakou by mu Instituce sama vyplatila jako odkupné).

Finanční arbitr rovněž nepovažuje podání ústního vysvětlení za nedůvodné (či dokonce za v rozporu se zásadami správního řízení a v rozporu s právem na spravedlivý proces) proto, že se ho neúčastní Instituce, když jeho účelem je vyjasnění, případně doplnění návrhu na zahájení řízení, možnost finančního arbitra bezprostředně reagovat na Navrhovatelem uváděné skutečnosti a v konečném důsledku i rychlejší a efektivnější projednání sporu. Instituce (stejně jako Navrhovatel) v řízení opakovaně předkládala podrobná vyjádření a požadované podklady, ve kterých finanční arbitr spatřoval nejasnosti, když jí nařídil podání ústního vysvětlení, kterých se Instituce na rozdíl od Navrhovatele, řádně zúčastnila. Finanční arbitr proto nevidí důvod pro to, aby Instituci opakovaně zatěžoval a nařizoval jí podání ústního vysvětlení společně s Navrhovatelem (zvláště za situace, kdy se Navrhovatel nebo jeho Zástupce podání ústního vysvětlení opakovaně nezúčastnil).

Finanční arbitr současně odmítá i námitku Navrhovatele, že zjišťuje nepotřebné skutečnosti, když v jiných řízeních takto zjištěné skutečnosti nezohledňuje a vydává nálezy s totožným zněním, protože je lichá a zavádějící.

Finanční arbitr ve smyslu § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi („*Arbitr je povinen rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.*“) rozhoduje spory mezi účastníky řízení jako nestranný a nezávislý orgán.

K řádnému naplnění těchto základních zásad a principů jeho činnosti pak mj. podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi „*[a]rbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy*“, což činí mnohdy i v zájmu samotného spotřebitele. Finanční arbitr odkazuje, že i podle § 141 odst. 4 správního řádu a § 120 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, může rozhodující orgán zjišťovat další rozhodné skutečnosti nad rámec toho, co předložili účastníci řízení.

Finanční arbitr proto i v řízení Navrhovatele postupoval tak, aby spolehlivě zjistil skutkové okolnosti uzavření Pojistné smlouvy, aby mohl spor mezi Navrhovatelem a Institucí spravedlivě rozhodnout. Finanční arbitr odkazuje, že Zástupce Navrhovatele podal jménem Navrhovatele vzorový návrh na zahájení řízení, který v obdobné podobě podali i právní zástupci navrhovatelů v řízeních, na jejichž průběh Zástupce Navrhovatele odkazuje. Pokud finanční arbitr rozhodl v těchto řízeních stejně a návrhy navrhovatelů zamítl, vyšel ze zjištění, že pojistné smlouvy lze vyložit, případně že jejich předmětem je pojištění, a tudíž nejsou neplatné. Protože finanční arbitr v těchto řízeních nezjistil skutečnosti, které by ovlivnily závěr finančního arbitra o platnosti pojistných smluv, nemohly se tak promítnout ani do písemného odůvodnění nálezů. To však neznamená, že pokud by finanční arbitr v řízení Navrhovatele zjistil další relevantní skutečnosti, nerozhodl by v jeho věci jinak, když by se v takovém případě nejednalo o skutkově shodný případ.

V této souvislosti finanční arbitr rovněž zdůrazňuje, že řízení Navrhovatele má oproti dříve rozhodnutým sporům, na která jeho Zástupce poukazuje, významná specifika, když hlavní formulář Pojistné smlouvy na rozdíl od jiných smluv Instituce například vůbec neobsahuje zmínku o zahraniční právnické osobě, obsahuje jiný poměr měsíčního pojistného ve vztahu k pojistné částce atd.

Protože Zástupce Navrhovatele podal jménem Navrhovatele vzorový návrh na zahájení řízení, přičemž v řízení odmítl řádně reagovat na výzvy finančního arbitra s odůvodněním, že si Navrhovatel podrobnosti nepamatuje (jak Zástupce Navrhovatele činí i v ostatních řízeních), považuje finanční arbitr podání ústního vysvětlení za jediný možný prostředek,

jakým může spolehlivě zjistit rozhodné skutečnosti. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje, že při ústním vysvětlení může bezprostředně reagovat na navrhovatelem tvrzené skutečnosti a že si navrhovatelé v průběhu několika ústních vysvětlení (uskutečněných v jiných řízeních) vždy vzpomněli na podrobnosti předmluvní fáze či dokonce výslovně popřeli tvrzení svého zástupce.

Finanční arbitr i proto Navrhovateli k jeho žádosti ze dne 14. 1. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 – 43, ve výzvě ze dne 16. 1. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/12017 – 44, vysvětlil, že Navrhovatelem požadované zaslání dotazů písemnou formou není v tomto řízení vzhledem k jejich povaze dostačující a podání ústního vysvětlení za účasti Navrhovatele a Zástupce považuje finanční arbitr za nezbytné.

Pokud jde o argumentaci Navrhovatele týkající se § 49 odst. 1 správního řádu, finanční arbitr odkazuje, že oprávnění nařídít ústní vysvětlení v řízení před finančním arbitrem vyplývá především z § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, podle kterého platí, že „[v] průběhu řízení je arbitr oprávněn vyžadovat od účastníků řízení předložení veškerých důkazů na podporu jejich tvrzení, a to včetně podání ústního vysvětlení“. Podle § 12 odst. 2 téhož zákona pak platí, že „[a]rbitr nařídí ústní jednání na návrh účastníka řízení nebo z vlastního podnětu“.

Protože zákon o finančním arbitrovi obsahuje vlastní úpravu podání ústního vysvětlení (nikoliv ústního jednání, jak ho upravuje § 49 správního řádu), není dán důvod k aplikaci správního řádu ve smyslu § 24 zákona o finančním arbitrovi, resp. k rozšiřování podmínek pro nařízení ústního vysvětlení. Finanční arbitr proto byl oprávněn z vlastního podnětu vyžadovat podání ústního vysvětlení (finanční arbitr je nadto přesvědčen, že by v daném případě byly s ohledem na výše uvedené naplněny i podmínky pro konání ústního jednání podle § 49 správního řádu). Finanční arbitr současně naplnil požadavky na předvolání Navrhovatele do Kanceláře finančního arbitra, jak je stanoví § 59 správního řádu.

Finanční arbitr v písemných výzvách k podání ústního vysvětlení, adresovaných a doručených Navrhovateli a jeho Zástupci, vyzval Navrhovatele, aby se v určený den a čas dostavil do Kanceláře finančního arbitra a podal v jeho řízení vedeném před finančním arbitrem ústní vysvětlení. Finanční arbitr vyzval Navrhovatele k podání ústního vysvětlení s dostatečným předstihem (19, 28, resp. 22 dní). Finanční arbitr současně poučil Navrhovatele a jeho Zástupce, že pokud se ve stanovený den nemohou dostavit do Kanceláře finančního arbitra, mohou požádat o změnu termínu, a že pokud se Navrhovatel bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů na předvolání nedostaví, neposkytne tím potřebnou součinnost a finanční arbitr může z tohoto důvodu jeho řízení zastavit.

Ve výzvě ke sdělení termínu podání ústního vysvětlení ze dne 7. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1300/2017 – 46, se finanční arbitr snažil vyjít Navrhovateli maximálně vstříc, když mu dokonce umožnil, aby si vybral konkrétní termín podání ústního vysvětlení a pouze ho finančnímu arbitrovi sdělil. Na tuto výzvu však již Navrhovatel ani jeho Zástupce nijak nereagovali.

Finanční arbitr tak vyhověl všem zákonným požadavkům na předvolání Navrhovatele k podání ústního vysvětlení. Finanční arbitr není povinen před podáním ústního vysvětlení jakkoliv dokládat, že pro jeho konání existují z pohledu Navrhovatele dostatečné důvody, resp. Navrhovatele k podání ústního vysvětlení přesvědčovat.

Navrhovatel tedy pouze polemizuje se závěry finančního arbitra, zda existovaly důvody pro podání ústního vysvětlení. Tato polemika nemůže nijak ovlivnit skutečnost, že Navrhovatel ani jeho Zástupce vůbec nereagovali na výzvu finančního arbitra ze dne 7. 2. 2019, aniž by jim v tom bránily závažné a doložené důvody. Navrhovatel sám svou nečinnost v námitkách

nerozporuje a neodůvodňuje, naopak v nich potvrzuje odmítnutí součinnosti při podání ústního vysvětlení s odkazem na zásady řízení před finančním arbitrem.

Finanční arbitr nerozporuje tvrzení Navrhovatele, že správní řízení je v souladu s § 15 odst. 1 správního řádu ovládáno zásadou písemnosti. Finanční arbitr opakovaně odkazuje, že řízení před finančním arbitrem upravuje zvláštní právní předpis, a to zákon o finančním arbitrovi. Finanční arbitr však odmítá argumentaci Navrhovatele, že podání ústního vysvětlení je v řízení před finančním arbitrem namísto pouze tehdy, není-li možné věc vyřešit písemně. V takovém případě by totiž nebylo možné nařídít ústní vysvětlení prakticky v žádné situaci, když jeho obsah je finanční arbitr podle správního řádu povinen zaznamenat do protokolu, a u všech nařízených ústních vysvětlení by proto bylo možné argumentovat, že nejsou důvodné, protože informace od osoby podávající ústní vysvětlení by bylo možné opatřit písemně.

Finanční arbitr v souvislosti s nařízením ústního vysvětlení odkazuje rovněž na skutečnost, že při podání návrhu na zahájení řízení Navrhovatel věděl, že je finanční arbitr oprávněn po něm vyžadovat podání ústního vysvětlení, když tak stanoví zákon o finančním arbitrovi. Finanční arbitr proto odmítá, že by Navrhovatele a jeho Zástupce nařízením ústního vysvětlení jakkoliv zatěžoval, když ho vyzval k podání ústního vysvětlení v Kanceláři finančního arbitra. V případě Navrhovatele jde navíc o zjevně účelovou argumentaci, když Navrhovatel bydlí v blízkosti Kanceláře finančního arbitra a rovněž sídlo Zástupce Navrhovatele se nachází v Praze. Není rovněž bez významu, že se jednalo o první ústní vysvětlení nařízené ve sporu Navrhovatele proti Instituci, nikoliv o opakované podání ústního vysvětlení.

Finanční arbitr jak v Usnesení, tak v tomto rozhodnutí dostatečně vysvětlil, proč považoval zjišťování dalších okolností posuzovaného sporu, a to ať už formou písemných výzev nebo ústního vysvětlení, za nezbytné.

Navrhovatel i jeho Zástupce finančnímu arbitrovi v řízení opakovaně, vědomě a bez relevantního důvodu odepřeli součinnost (Zástupce Navrhovatele tak činí i v mnoha dalších řízeních), přičemž o následcích neposkytnutí součinnosti byli finančním arbitrem opakovaně v řízení poučeni.

Podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi ve znění účinném k datu vydání Usnesení platí, že finanční arbitr řízení zastaví, jestliže „*navrhovatel neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“ (podle téhož ustanovení zákona o finančním arbitrovi ve znění účinném k datu vydání tohoto rozhodnutí pak platí, že finanční arbitr řízení zastaví, jestliže „*navrhovatel neodstranil přes výzvu arbitra nedostatky návrhu nebo neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“). Zákon o finančním arbitrovi tak předpokládá zastavení řízení pro případ nesoučinnosti Navrhovatele v jakékoli fázi řízení v reakci na pokyn (výzvu) finančního arbitra, a to nejen při odstraňování nedostatků návrhu.

Finanční arbitr je přesvědčen, že v posuzovaném případě bylo v silách Navrhovatele poskytnout výše popsanou součinnost, a že odmítání součinnosti ze strany Zástupce Navrhovatele představují pouze snahu o přenesení odpovědnosti za prokázání tvrzení Navrhovatele na finančního arbitra, tedy usnadnění práce a snížení nákladů právního Zástupce Navrhovatele v souvislosti s uplatněním nároku Navrhovatele. Finanční arbitr musí takový přístup Navrhovatele razantně odmítnout, a to i s ohledem na rovnost účastníků řízení, kdy by bylo nespravedlivé, aby v důsledku nečinnosti Navrhovatele a jeho Zástupce finanční arbitr o to více zatěžoval Instituci.

Finanční arbitr tak v souladu se zásadou materiální pravdy odmítá rezignovat v odůvodněných případech na bližší dokazování (resp. další úkony) a paušalizovat tím případy jednotlivých spotřebitelů, jak by si někteří právní zástupci v rámci úspory svých nákladů představovali.

Finanční arbitr v námitkovém řízení ani k námitkám Navrhovatele ani z vlastního přezkumu napadeného Usnesení neshledal důvody, pro které by jej měl zrušit. Finanční arbitr proto námitky Navrhovatele zamítl a Usnesení potvrdil.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 76 odst. 3 věty druhé správního řádu nabývá usnesení právní moci, bylo-li oznámeno a nelze-li proti němu podat odvolání.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce 28egghh
Instituce – datová schránka zástupce vd8grny

Toto rozhodnutí zasílá finanční arbitr v jeho prosté kopii též přímo Navrhovateli na vědomí - do vlastních rukou na adresu ■

